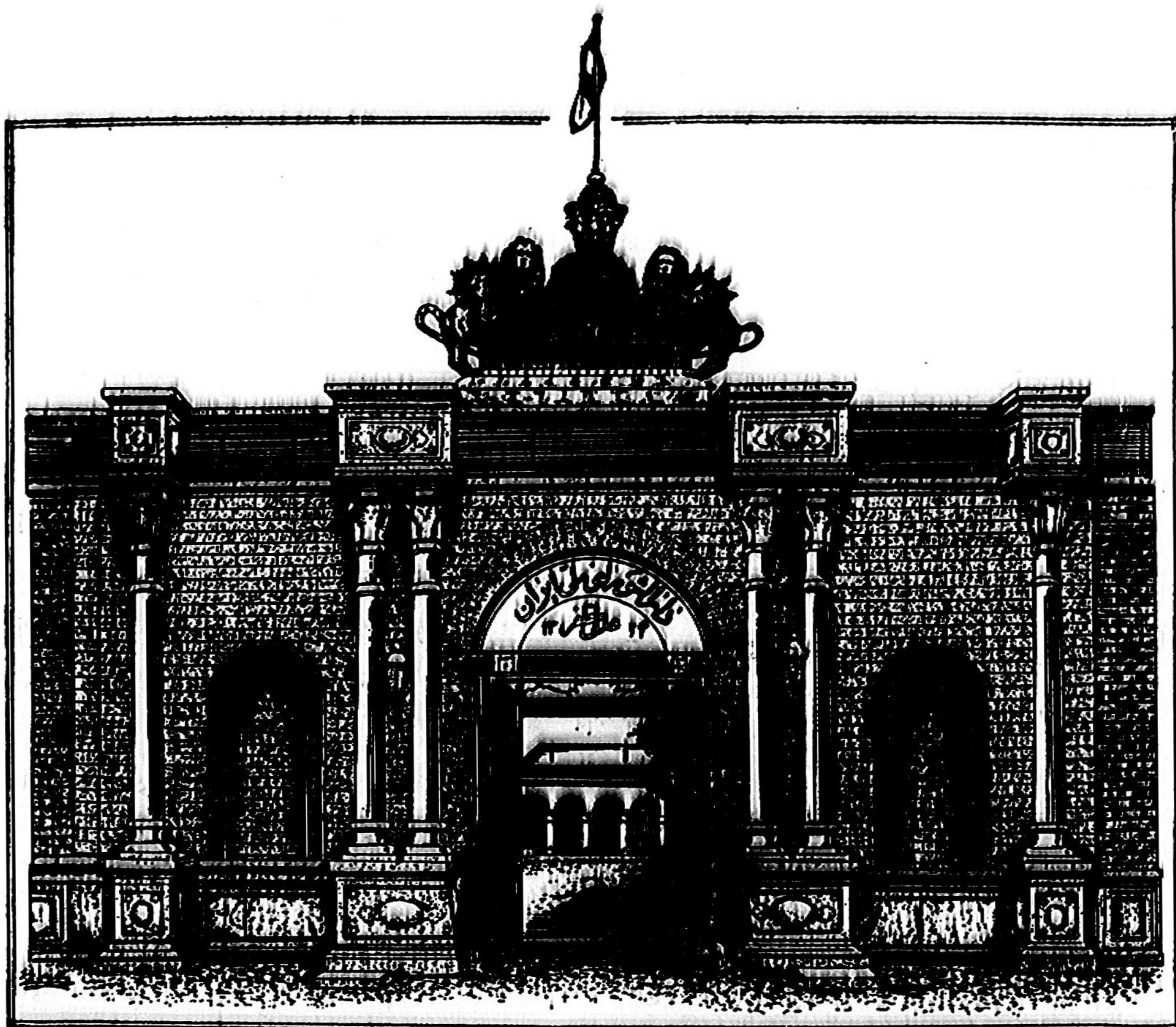

دوره ششم تقنینیه

<p>جلسه ۱۵۴</p>	<h1>مذاکرات مجلس</h1>	<p>شماره ۱۱۹</p>
<p>تاریخ تأسیس آذر ۱۳۰۵ جلسه سه شنبه ۱۸ مهرماه ۱۳۰۶ مطابق ۱۴ ربیع الثانی ۱۳۴۶</p>	<p>مندرجات فقط شامل مذاکرات مشروح جلسات مجلس شورای ملی خواهد بود پس از ختم هر جلسه کلبه مذاکرات در بک شماره منتشر میشود. مطبعة مجلس</p>	<p>قیمه اشتراك داخله ایران سالبانه ده تومان خارجه « دوازده تومان قیمه نك شماره بک قران</p>

فهرست مصدقین

	از صفحه	عنوان	الی صفحه
۲۴۸۱	۲۴۸۰	انتخاب آقایان تقی زاده و مرتضی قلیخان بیات بسطک بیات ریاست مجلس شورای ملی	
	۲۴۸۱	انتخاب آقایان علی سلیمان و فرهمند بسطک منشوی گری	

مذاکرات مجلس

دوره ششم تقنینیه

صورت مشروح مجلس سه شنبه ۱۸ مهرماه ۱۳۰۶ مطابق ۱۴ ربیع الثانی ۱۳۴۶

جلسه ۱۵۴

(مجلس دو ساعت و سه ربع قبل از ظهر بریاست آقای پیرنیا تشکیل گردید)
 (صورت مجلس روز یکشنبه شانزدهم مهرماه را آقای بنی سلیمان قرائت نمودند)

(غائبین با اجازه جلسه ۱۵۲)
 آقاباب : امام جمعه شیراز - ضیاء - زارع -
 ثقة الاسلامی - فرشی - جوانشیر - دکتر لقمان - ملک
 آرائی - زعیم - آیه الله زاده اصفهانی

(غائبین بی اجازه)

آقایان: اسدی - اعظمی - نظام مافی - قوام - مهدوی - عباس میرزا - افسر - مسعود - حاج حسن آقا ملک - عدل - میرزا ابراهیم آشتیانی - حاج غلامحسین ملک

(دبر آمده با اجازه)

آقای مرزئی قلیخان بیات

(دبر آمده کان بی اجازه)

آقایان: شیروانی - میرزا حسنخان وثوق

(غائبین با اجازه جلسه ۱۵۳)

آقایان: امام جمعه شیراز - ضیاء - زارع - فرشی جوانشیر - میرزا حسنخان وثوق - زعیم

(غائبین بی اجازه)

آقایان: اسدی - اعظمی - نظام مافی - مهدوی - عباس میرزا - افسر - مسعود - حاج حسن آقا ملک - عدل - حاج غلامحسین ملک - کازرونی

(دبر آمده با اجازه)

آقای شیروانی

(دبر آمده کان بی اجازه)

آقایان: مرزئی قلیخان بیات - حشمتی - دهستانی - نجومی - نوبخت - دکتر مصدق - صالحی

رئیس - آقای دهستانی

دهستانی - بنده اجازه که خواسته بودم برای قبل از دستور بود ولی در صورت مجلس دیدم که بنده را غائب بدون اجازه نوشته اند میخواستم عرض کنم که بنده استعجازه کرده بودم

رئیس - مراجعه میشود بکمیسون و اصلاح میشود صورت مجلس ابرادی ندارد؟

(اظهاری نشد)

رئیس - صورت مجلس تصویب شد

جمعی از نمایندگان - دستور

رئیس - کمان میکنم تنفس داده شود بهتر است جمعی از نمایندگان - صحیح است (در این موقع جلسه برای تنفس تعطیل و پس از نیمساعت مجدداً تشکیل گردید)

رئیس - شروع میشود به انتخاب یکنفر نایب رئیس دیگر - آقایان مستخرجین آراء تشریف بیاورند (آقایان مستخرجین حاضر و اخذ و استخراج آراء بعمل آمده نتیجه بقرار ذیل حاصل گردید) مهره نفتیشیه ۱۰۲ اوراق رأی ۱۰۲ -

آقای بیات ۵۴ رأی - آقای آقا سید یعقوب ۴۵ رأی - آقای آبت الله زاده اصفهانی ۱ رأی - آقای سلطان محمد خان عاسری ۱ رأی - ورقه سفید علامت امتناع ۱

رئیس - عدّه رأی دهندگان ۱۰۲ - آقای بیات ۵۴ رأی دارند - آقای آقا سید یعقوب ۴۵ رأی - آقای بیات انتخاب شدند - شروع میشود به انتخاب چهار نفر منشی به انتخاب جمعی آقایان مستخرجین تشریف بیاورند

(اوراق رأی توزیع و پس از اخذ و استخراج آراء نتیجه بشرح ذیل حاصل شد)

مهره نفتیشیه ۱۰۱ عدّه اوراق رأی ۱۰۱
آقای نئی سلیمان ۵۲ رأی - آقای فرمند ۴۸ رأی - آقای امیر اسدالله خان عاسری ۴۵ رأی - آقای دیوان بیکی ۴۵ رأی - آقای میر ممتاز ۴۵ رأی - آقای زوار ۴۵ رأی - آقای وزیر ۳۱ رأی - آقای کتر رفیع خان ۶ رأی - آقای پالیزی ۳ رأی - آقای امیر حسین خان ۲ رأی - آقای نجومی ۲ رأی - آقای روحی ۱ رأی - آقای دهستانی ۱ رأی - آقای شریعت زاده ۱ رأی - آقای طلوع ۱ رأی - ورقه سفید علامت امتناع ۴

رئیس - عدّه رأی دهندگان ۱۰۱ آقای نئی سلیمان

۵۲ رأی دارند آقای فرمند ۴۸ رأی - آقای نگهبان ۴۴ رأی - آقای زوار ۴۵ رأی - آقای عاسری ۴۵ رأی - آقای میر ممتاز ۴۵ رأی فقط آقای بنی سلیمان انتخاب شدند - اگر صلاح میدانید بقیه انتخابات ماند برای جلسه آتی

بعضی از نمایندگان - مخالفیم

رئیس - آقایان مستخرجین تشریف بیاورند

(آقایان مستخرجین در محل نطق حاضر و اخذ و استخراج آراء بعمل آمده نتیجه بطریق ذیل حاصل گردید)

مهره نفتیشیه ۱۰۱ عدّه اوراق رأی ۱۰۱
آقای فرمند ۵۳ رأی - آقای دیوان بیکی ۴۷ رأی - آقای میر ممتاز ۴۵ رأی - آقای نگهبان ۴۳ رأی - آقای زوار ۳۶ رأی - آقای وزیر ۱۵ رأی - ورقه سفید ۳
آقای امیر حسینخان ۱ رأی - آقای سلطان محمدخان عاسری ۱ رأی - آقای دهستانی ۱ رأی - شریعت زاده ۱ رأی
رئیس - عدّه رأی دهندگان ۱۰۱ آقای فرمند ۵۳ رأی - آقای دیوان بیکی ۴۷ رأی - آقای میر ممتاز ۴۵ رأی - آقای نگهبان ۴۳ رأی - آقای زوار ۳۶ رأی - آقای امیر اسدالله خان ۴۲ رأی - بنا بر این آقای فرمند اکثریت پیدا کردند

بعضی از نمایندگان - ختم جلسه

(بعضی مخالف بودند)

رئیس - آقای آقا سید یعقوب

آقا سید یعقوب - آقایان اینقدر عجله نکنند ... (همه نمایندگان - صدای زنگ)

آقا سید یعقوب - خوب اگر ما رفتیم کی مینشینند دشتی - شما خودتان میگوئید لوایح زودتر بگذرد آقا سید یعقوب - بله ولی نه به این جور که شما می گوئید بنده عرض می کنم که ما مراقبت میکنم که عصر هم جلسه تشکیل شود و این انتخابات تمام شود
رئیس - خوب اول رأی میگیریم به ختم جلسه

بعد رأی میگیریم برای دو نفر منشی آقایانیکه با ختم جلسه موافقت قیام فرمایند .

(عده قلیلی قیام نمودند)

رئیس -- تصویب نشد

(در این موقع جمعی از نمایندگان از مجلس خارج شدند)

رئیس -- عده کافی نیست میباید برای جلسه بعد

یک نفر از نمایندگان -- کافی است

رئیس -- هفتاد نفر هستند . آقای دشتی

دشتی -- عرض میکنم بالاخره همینطور که آقای رفیع

نذکر دادند مجلس يك كار های خیلی مهمی دارد که مربوط بجزئیات عادی نیست ما باید به بینیم که مجالس ممالک راقیه دیگر نا چه اندازه به مسائل حیاتی خود علاقه مندند که نا نصف شب کار میکنند و این حقیقه برای ما خجالت آور است که نیمساعت از ظهر گذشته برای خاطر شکم باشویم و مجلس را از اکثریت بپندازیم ما اهمیت نمیدهیم به اینکه کی انتخاب شود هر کس میخواهد بشود عقیده ما این است که انتخابات باید شروع شود و عصر هم جلسه تشکیل شود که تمام شود و از روز پنجشنبه مجلس بیفتد به کار های مهمی که دارد . با این شکل کار کردن حقیقه بین مردم اسباب سر شکستگی است و وجدان ما مضطرب و مشوش است . ملاحظه فرمائید این اختلافات دستجات در مجلس در سر کالبدیها اینها يك مسائل كوچك و حقیر است نسبت به آن مقاصدی که مجلس راجع به اوضاع امروزه مملکت دارد ما باید امروز سعی داشته باشیم و این اختلافات را کنار بگذاریم و هر کس میخواهد انتخاب شود بشود حقیقه اگر بجای آقای نکهبان آقای امیر اسد الله خان معین شود چه فرقی میکند ؟ غرض این است که سعی کنیم که کارهای داخلی مجلس زودتر بگذرد و الان هم نیمساعت بیشتر از ظهر نگذشته و در نیمساعت ما نمیتوانیم اقلاً کار منشی

ها را تمام کنیم و عصر هم مجلس را تشکیل بدهیم و انتخاب مباشرین بعمل آید .

رئیس -- آقای روجردی

روجردي -- فرمایشانی که آقای دشتی فرمودند البته بموقع خودش صحیح است و همه آقایان نمایندگان هم در نظر دارند که امور مملکتی مقدم بر هر کاری باید به مجلس بیاید و مجلس هم باید طرز صحیحی عمل کند و رفتار کند ولی با این ترتیب معلوم نیست که مجلس اکثریت پیدا کند بعلاوه حالا یکساعت از ظهر گذشته است ...

بعضی از نمایندگان -- نیمساعت

روجردي -- نیمساعت . در هر حال فعلاً کرسنگی و خستگی اجازه نمیدهد که کار کنیم و چنانچه مجلس ختم شود خستگی هم دیگر اجازه نمیدهد که آقایان عصر مراجعت فرمایند و بعلاوه عصر هم هر يك از آقایان يك كار هائی دارند و کسانی را باید ملاقات کنند و نمی توانند حاضر شوند و اگر مقرر شود که عصر هم جلسه تشکیل شود باز اکثریت حاصل نخواهد شد . وقتی که ما وکیل هستیم در آن موقعی که برای ما کار تشخیص داده اند اگر کار کنیم خیلی خوب است با این عدم موافقتی که دو مرتبه در کار منشیها شده است و نتیجه حاصل نشده است البته این دفعه هم اگر مجلس بخواند بنشینند و رسمی باشد نتیجه حاصل نخواهد شد ...

بعضی از نمایندگان -- این دفعه اکثریت نسبی قاطع خواهد بود .

روجردي -- اجازه فرمائید . پس بهتر این است که آقایان اجازه فرمایند جلسه ختم شود و بعد ولو فردا جلسه خصوصی بشود توافق بین آقایان نمایندگان حاصل گردد بعد روز پنجشنبه جلسه بشود و عمل ختم گردد .

رئیس -- این را باید عرض کنم که در دفعه سوم مطابق نظامنامه اکثریت نسبی کافی است

را تمام کنیم حالا آقای دشتی و دیگران میگویند حتماً امروز واقع بشوند بنده عرض میکنم آقایان دیگر رفته اند آنها هم برادر های شما هستند . بگذارید برای انتخاب کمیسیونها يك ترتیبی در نظر بگیریم بعد در کمیسیونها پہلوی هم بنشینیم و رأی بدهیم و این مواد را بگذاریم و وارد مجلس شویم و با يك هلهله و شادی عمل را تمام کنیم بهتر این است شما هم از عقیده خودتان در این باب يك قدری نازل کنید ، با ما موافقت کنید عصر جلسه تشکیل شود . این چیزی نیست که بنده بخوانم خدای نخواستہ يك غرض رانی و یا حق را پایمال کرده باشم

رئیس -- در هر صورت عده کافی نیست برای رأی گرفتن آقایان هم که در خارج هستند تشریف بیاورند زوار -- برای مذاکره که کافی است .

رئیس -- آقای زوار

زوار -- عرض کنم که اولاً پرروز آقای دیبا مطابق نظامنامه عمل کردند یعنی پس از آنکه رئیس انتخاب شد دیگر ایشان صلاحیت نداشتند که جلسه را تشکیل دهند از این نقطه نظر بنده فرمایشات آقای آقا سید یعقوب را بتدرید تلقی میکنم و ثانیاً آقایان فوق العاده يك سلسله بدیهاتی فرمودند که البته قرارداد باید بگذرد با علی حضرت هم اظهار علاقه مندی کردند ولی بالاخره در آخر يك ناچاروئیم ساعت کرسنگی را ترجیح دادند همه اینها . حالا نیمساعت بیشتر از ظهر نگذشته است و ممکن است آقایان تشریف بیاورند بنده هم که کاندید منشی گری بودم از آقایان خواهش می کنم (که نسبت به بنده لطف دارند) از من صرف نظر فرمایند و کس دیگری را که میخواهند انتخاب کنند نا زودتر این کار تمام شود و شروع کنیم بعملیات مهمی که در پیش داریم

رئیس -- آقای دادگر

دادگر -- عرض کنم که قضیه درش بحث شد و

آقا سید یعقوب -- بنده نمیخواهم در واقع وارد يك موضوعاتی بشوم . در يك موقعی که فوق العاده نظرمان این است که روح نوافقی بین همه تولید می شود که این قرار دادی را که هفت سال است شاه ما زحمت میکشد نماینده های ما رفته اند و زحمت کشیده اند هفت کابینه در این قرارداد زحمت کشیده است . ما نظرمان این بود که در بیرون بنشینیم و با هم ائتلاف کنیم هم در این قسمت و هم در قسمت کمیسیونها و زودتر باین لوایحی که داریم پردازیم که در واقع این زحمت پادشاه ، زحمت وزرای خارجه ما که در این باب زحمت کشیده اند کابینه هائی که در این کار زحمت کشیده اند و يك کاری کرده اند که اسباب آبرومندی تمام ماها است بطور اتفاق و آبرومندی این کار بگذرد و تمام شود حالا آقایان میچسبند بيك چیز هائی پرروز بنده فریاد زدم آقای دیبا شما چرا نایب رئیس شدید اگر آمدن شما صحیح نبود چرا آمدید نایب رئیس شدید اگر صحیح بود چرا بعد از تنفس نیامدید آقای دیبا داد زدند که خلاف قانون است ...

زوار -- دیبا نمیتوانست خلاف نظامنامه رفتار کند آقا سید یعقوب -- گوش بده آقا . ما میخواهیم هم کمیسیونهایی که داریم فوراً انتخاب شود و حقیقه وارد عمل شود و هم هیئت مباشرین را وارد عمل شویم و يك جلسه تمام کنیم . این بود که بنده با کمال صمیمیت و بدون لظز به چیزی عرض کردم همه خسته شده ایم عصری دو بغروب مقام ریاست تشریف بیاورند خبر بدهند تمام کنیم و در همان بین هم ائتلاف راجع بکمیسیونها میکنیم روز پنجشنبه برادرانه تمام میکنیم . چهارده ماه پازده ماه بوده است که ما بطور صمیمیت يك قدمهائی برای مملکت برداشته ایم و امروز روزی است که از این قدمهائی که در این مدت برداشته ایم نتیجه بگیریم . نا بحال هشت کابینه مشغول بوده است و امروز روز نتیجه است حالا آقایان : اجازه بدهید عصری بیائیم جلسه را تشکیل بدهیم ، بنشینیم این کار

بالاخره در قضایای بدیهی هم انسان هر قدر بخواد استعمال منطق کند تضییع عمر خودش و سامعین را فراهم کرده است

ما الان در مقابل قضایای مهمه هستیم که آقایان رفیع و دشتی هم تذکر دادند و گفتند. يك مسائلي است که ما باید مجهز بشویم برای آنها و آنها را انجام بدهیم کارهای شخصی و خرده ریزها نباید در مقابل کارهای اساسی که عائد مملکت میشود قرار بگیرد بنا بر این ما از موقع محترم ریاست درخواست و نمنا میکنیم که تقویت بفرمایند ما را و مساعدت بفرمائید بلکه ما بتوانیم تشکیلات مجلس خودمان را امروز عصری تمام کنیم و حالا که آقایان موافقت نمیکنند جلسه دوام بیابد جلسه را ختم کنیم و عصر جلسه را تشکیل بدهیم و بالاخره يك کارهایی که ضرورت دارد آنها را پیش بیندازیم و حالا بعنوان نفس جلسه ختم شود و عصر تشکیل شود که انتخابات هیئت رئیسه را تمام کنیم و خود ما را مهیا کنیم برای ورود در کارهای وطنی و اخذ نتیجه و لااقل بگذارند این مقدمات به نتیجه برسد.

رئیس -- این ترتیب که فرمودید اکثریت میخواهد آقا عده از نمایندگان -- مخالفی ندارد.

رئیس -- پس ممکن است ده نفر تقاضا کنند که عصر جلسه خصوصی را اول تشکیل بدهیم اگر در آنجا تصویب شد جلسه علنی را تشکیل بدهیم

رفیع و عراقی -- ما تقاضا میکنیم عده از نمایندگان -- صحیح است.

رئیس -- پس فعلاً جلسه ختم میشود تا عصر.

(در این موقع ۳ ربع بعد از ظهر جلسه بعنوان تنفس تعطیل و مقارن غروب مجدداً تشکیل ولی عده برای

اخذ رأی کافی نبود)

رئیس -- آقای دادگر

دادگر -- عرض کنم که البته بر خاطر مبارکتان معلوم است که غالباً عصرهایی که در بین تعطیلها گیر ما میآید برای يك کارهای خصوصی و شخصی خودمان یا موکلین خودمان تخصیص میدهیم ولی بالاخره ما اینطور استنباط کردیم که تمام شخصیات را در مقابل منافع اهم مملکت باید رها کرد و ما حس کردیم که بالاخره نباید شخصیات و کارهای کوچک کوچک را مقابل و معارض کلیات و مسائل مهم قرار بدهیم. همین مدنظر بود که ما را دعوت کرد که امروز عصر و فردا صبح و بالاخره تمام اوقات خودمان را برای خدمتگذاری و انجام کارها تخصیص بدهیم و البته ممکن است همین حسن نیت را کسانی بوضع دیگر فکر کنند نمیدانم. بالاخره اگر حضرت آقای رئیس با ما موافقت فرمایند (البته خیلی از ایشان باید اعتذار خواست که موقع محترم ایشان ساعاتشان بحال منتظره می گذرد و بالاخره ما می آئیم و اوقات محترم ایشان را مشغول میداریم و کاری هم نمیشود) چون ایشان همیشه بما عطف هستند اجازه بدهند برویم بیرون شاید يك موافقت نظری پیدا شود و تا يك ربع نیمساعت دیگر آقایان را حاضر کنیم که بیابند و بلکه اینکار را تمام کنیم که تا صبح پنجشنبه برای کارهای مهمه مملکتی حاضر و مهیا باشیم و اگر هم نشد میرویم و صبح پنجشنبه می آئیم.

رئیس -- با این ترتیب آقایان موافقتند ؟

بعضی از نمایندگان -- صحیح است

در این موقع جلسه برای تنفس تعطیل و پس از یکساعت مجدد تشکیل و چون عده برای اخذ رأی کافی نبود جلسه ختم شد)